

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! lyceum Gent te GENT

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 43299
Instelling GO! lyceum Gent
Directeur Xaveer DE BOECK
Adres Kortrijksesteenweg 12 - 9000 GENT
Telefoon 09-220.10.70
Fax 09-220.70.48
E-mail ka2.gent@g-o.be
Website <http://www.lyceumgent.be>

Bestuur van de instelling GO! scholengroep Panta Rhei
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE

Scholengemeenschap SG Gent 22
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE
CLB CLB vh GO Gent
Adres Voskenslaan 262 - 9000 GENT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 13/05/2013, 14/05/2013, 15/05/2013, 16/05/2013,
17/05/2013

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 17/05/2013

Datum bespreking verslag met de instelling 17/06/2013

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Lieve Claes
Teamleden Jos Vermijl
Marc D'hoop
Trui Van Rie

Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie

Externe deskundige(n) Yolanda Warson

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Wiskunde in aso tweede graad en aso derde graad (leerplannen 2005/044 en 2007/038) .	8
3.1.1.2 Geschiedenis in het aso tweede graad Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen (leerplannen 2012/010 en 2003/011), in het tso tweede graad Handel-talen en Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2012/023 en 2003/015), in het aso derde graad Economie-moderne talen en Humane wetenschappen (leerplan 2004/39) en in het tso derde graad Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2005/076).	10
3.1.1.3 Project algemene vakken in bso tweede graad Kantoor (leerplan 2012/017)	13
3.1.1.4 Handel in tso tweede graad Handel-talen (leerplan 2006/128)	15
3.1.1.5 Huishoudkunde, opvoedkunde en stage huishoudkunde in tso tweede en derde graad Sociale en technische wetenschappen (leerplannummers 2006/032, 2006/034, 2000/044 en 2006/110)	17
3.1.1.6 Economie in aso derde graad Economie-moderne talen (leerplan 2006/042).....	20
3.1.1.7 Cultuur- en gedragswetenschappen in aso derde graad Humane wetenschappen (leerplannen 2006/040 en 2006/049)	22
3.1.1.8 Project algemene vakken in bso derde graad Verkoop (leerplan 2004/262)	25
3.1.1.9 Stage verkoop in bso derde graad Verkoop (leerplan 2008/038)	27
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	28
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	28
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	29
4.1 Professionalisering	29
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	29
4.2 Welzijn.....	29
4.3 Begeleiding.....	30
4.3.1 Leerbegeleiding	30
4.4 Evaluatie.....	31
4.4.1 Evaluatiepraktijk	31
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	33
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	35
6.1 Wat doet de school goed?.....	35
6.2 Wat kan de school verbeteren?	35
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	36
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	37
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	37
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	37
7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg	37

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Lyceum is gelegen aan de rand van het stadscentrum en is makkelijk bereikbaar met de fiets en het openbaar vervoer. De school biedt in de tweede en de derde graad zowel aso, bso en tso aan. Het onderwijsaanbod situeert zich in de studiegebieden aso, Handel, Personenzorg en Maatschappelijke veiligheid. Dat laatste studiegebied wordt samen met de Se-n-se opleidingen georganiseerd op een andere campus op anderhalve kilometer van de school.

De startpositie van de school is moeilijk omdat het percentage maatschappelijk kwetsbare leerlingen aanzienlijk hoger ligt dan bij vergelijkbare scholen. Heel wat leerlingen hebben leerachterstand, taalproblemen of een grote diversiteit van zorgen. De leerlingenpopulatie is bovendien erg instabiel. Gelet op de specifieke noden van haar doelgroep levert de school veel inspanningen om een positief leefklimaat te creëren en maximale leerwinst te boeken zonder afbreuk te doen aan het studiepeil. Ondanks al deze inspanningen is de attestering minder gunstig. In het aso en het tso levert de school minder A-attesten af dan in de referentiescholen. Het percentage C-attesten ligt vooral in het aso sterk boven dat van de referentiescholen. Uit de outputgegevens blijkt dat heel wat leerlingen verder studeren in het hoger onderwijs maar dat het studiesucces beneden het Vlaams gemiddelde blijft.

Het onderzoek dat focust op de kwaliteit van de leerplanrealisatie en het curriculum geeft voor de volgende vakken een positief resultaat: wiskunde en geschiedenis als vakken van de basisvorming in de tweede graad aso en tso Handel-talen en Sociale en technische wetenschappen (STW), project algemene vakken als vak van de basisvorming in de tweede graad tso Kantoor, huishoudkunde en opvoedkunde als vakken van het specifieke gedeelte in de tweede en de derde graad tso STW met inbegrip van stage, geschiedenis als basisvak in de derde graad aso en tso STW, economie als vak van het specifieke gedeelte in de derde graad aso Economie-moderne talen, cultuur- en gedragswetenschappen als specifieke vakken in de derde graad aso Humane wetenschappen in stage kantoortechnieken als specifiek vak in de derde graad bso Verkoop. Uitzondering hierop vormen de leerplanrealisatie voor kantoortechnieken in het tso tweede graad Handel-talen en project algemene vakken in het bso derde graad Verkoop. Deze tekorten zijn vooral te wijten aan het ontbreken van de minimale materiële vereisten, het niet realiseren van de onderwijsdoelstellingen en een niet valide evaluatie.

Binnen het kwaliteitsonderzoek werden de volgende aspecten van de schoolwerking onderzocht: leerbegeleiding, deskundigheidsbevordering en evaluatiepraktijk. De leerbegeleiding is op schoolniveau goed ingebed en heeft bijzondere aandacht voor de maatschappelijk kwetsbare doelgroep. De school heeft in de voorbije jaren initiatieven ontwikkeld om leerlingen met zwakke studieresultaten te ondersteunen en bij te sturen. Het blijft evenwel een uitdaging om zwakke studieresultaten te voorkomen door leerbegeleiding in de vakken sterker te accentueren en te integreren. De omvang van sommige lesgroepen zet de leerbegeleiding onnodig onder druk. Dat geldt ook voor het gebruik van de onderwijstijd. De lesuitval in heel wat studierichtingen en de wanverhouding tussen instructietijd en evaluatietijd in het bso zijn niet in overeenstemming met de visie van de school op leerbegeleiding. Het beleid heeft in samenspraak met het schoolteam initiatieven genomen om haar evaluatiepraktijk beter af te stemmen op haar doelgroep, op de leerplannen en op het vervolgonderwijs. Ondanks deze recente dynamiek is de validiteit van de evaluatie voor verbetering vatbaar en staat de school voor de uitdaging om een transparant deliberatiekader te ontwikkelen. In de huidige GOK-werking zet het beleid in op interne navorming voor leerbegeleiding en plant in de zeer nabije toekomst ook navorming in verband met leerlingenevaluatie.

Voor haar beleidsvisie gaat de school uit van het pedagogisch project van het GO!. Om het hele schoolteam voor deze accenten te motiveren investeert het beleid consequent in een open- en participatieve schoolcultuur, in socio-emotioneel welbevinden, aandacht voor taalvaardigheidsonderwijs en betrokkenheid van leerlingen en ouders. Het vakoverleg maakt daar integraal deel van uit. Het blijft van belang dat de schoolleiding dit overleg voldoende systematisch opvolgt om vakgebonden verschil te voorkomen.

Onder meer door het vasthouden aan tradities en gewoontes en door onnauwkeurigheden ontstaan er inbreuken tegen de regelgeving voor de lessentabellen in aso, de stage in STW, het toekennen van uitgestelde beslissingen en de formulering van de clausuleringen en motiveringen van de B- en C-attesten in de notulen.

De interne kwaliteitszorg is vooral zichtbaar in de vele bevestigingen van personeel, leerlingen en ouders over heel wat aspecten van het schoolleven. Deze gegevens vormen meestal de basis voor actiepunten en bijstellingen. De sterkere aandacht voor de integratie van de outputgegevens in de interne kwaliteitszorg kan het beleidsvoerend vermogen van de school ongetwijfeld nog versterken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 ASO Economie	geschiedenis, wiskunde	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	geschiedenis, wiskunde	
Graad 2 ASO Latijn	geschiedenis, wiskunde	
Graad 2 ASO Wetenschappen	geschiedenis, wiskunde	
Graad 2 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 2 TSO Handel-talen	geschiedenis, wiskunde	kantoortechnieken, toegepaste economie
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	geschiedenis, wiskunde	huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	geschiedenis	cultuurwetenschappen, gedragwetenschappen
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	Stage/Praktijk kantoortechnieken
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	geschiedenis	huishoudkunde, opvoedkunde, stage

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 *Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?*

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 **Wiskunde in aso tweede graad en aso derde graad (leerplannen 2005/044 en 2007/038)**

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen van het graadleerplan worden in voldoende mate gerealiseerd, zowel in het aso als in het tso. Het aanbod van de leerstof is evenwichtig en met voldoende diepgang. De beheersing van de eindtermen en de leerplandoelen is matig, maar aanvaardbaar. De evaluatie is transparant, valide en betrouwbaar. Het evenwicht tussen leezorg, zorg voor het studiepeil en de leerplangerichtheid wordt goed bewaakt.

Onderwijsaanbod Alle leerplandoelen en eindtermen worden op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang behandeld. De leerplangerichtheid primeert op de leerboekgerichtheid. De klemtoon ligt overwegend op de ontwikkeling van kennis, rekenvaardigheden en tekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen minder uitdrukkelijk aan bod. Aanvullend is de vakgroep zoekende om de vakgerichte attitudes met meer rendement na te streven.

De leraren zetten ICT in voldoende mate in als ondersteuning in hun lessen. In hoofdte van de leerlingen is de realisatie van de algemene eindterm in verband met ICT (ET 5) en de realisatie van de ICT-gerelateerde leerplandoelen leraargebonden. Het digitaal platform wordt vooral op administratief vlak als ondersteunend forum benut.

Het naast elkaar aanbieden van twee leerwegen (in de studierichtingen Economie en Latijn) is ingegeven door de zorg om in de tweede graad een zo breed mogelijke basis aan te bieden met het oog op een ruime studiekeuzemogelijkheid in de derde graad. Hierdoor biedt de school voor eenzelfde structuuronderdeel via het complementair gedeelte twee verschillende inhouden voor wiskunde aan. Dit is tegen de geest van de regelgeving rond de éénpoligheid en zet de gelijke onderwijskansen in de betrokken studierichtingen onder druk. Deze situatie werd ook vastgesteld in de vorige doorlichting. In de officiële documenten (notulen van de delibererende klassenraad, adviezen en rapporten) werden geen problemen vastgesteld. De vakgroep waakt er voldoende over dat in de studierichting zonder wiskunde in het complementair gedeelte het uitstellen van de studiekeuze wordt gevrijwaard en er geen hypotheek wordt gelegd op de aansluiting met de derde graad.

De aandacht voor het Nederlands als instructietaal in de lessen en de evaluatie is goed. De ontwikkelde documenten en richtlijnen vanuit de werkgroep taalbeleid vormen het referentiekader. De aandacht voor het verwoorden van de toegepaste eigenschappen, definities of stellingen bij het oplossen van de oefeningen varieert leraargebonden.

Uitrusting De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren en het pedagogisch project te vertalen naar de klaspraktijk. De leraren maken van de beschikbare middelen efficiënt gebruik.

Evaluatiepraktijk De overeenkomst tussen de leerplandoelen en de evaluatie voldoet, met uitzondering van de evaluatie van een aantal vaardigheden en de vakgebonden attitudes. De evaluatiecriteria en het aandeel van alle deelevaluaties in het eindtotaal worden meegedeeld.

De proefwerken worden in overleg opgesteld en hebben een moeilijkheidsgraad die overeenkomt met de verwachtingen in de leerplannen. Ze bevatten een transparante puntenverdeling en verbeterersleutels. De vraagstelling is degelijk. Deze elementen tonen aan dat de evaluatie overwegend valide, voldoende betrouwbaar en transparant is.

De evaluatieresultaten kennen vooral in Handel-talen en Humane wetenschappen een brede spreiding met veel onvoldoendes. De resultaten in de andere studierichtingen zijn matig met uitschieters zowel naar boven als naar beneden. De zwakke resultaten en onvoldoendes zijn overwegend te relateren aan onvoldoende studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen. Dit blijkt enerzijds uit het correcte niveau van de toets- en taakopgaven voor dagelijks werk, de soms zware onvoldoendes van een aantal leerlingen op de examens en de waarschuwende en remediërende rapportcommentaren. In enkele gevallen blijkt zelfs een aversie voor het vak wiskunde. Anderzijds is er de leerlinggerichte inzet van de vakgroep.

Leerbegeleiding De leerlingen worden met veel aandacht als persoon benaderd. De zorgbreedte van de leraren voor de relatief grote groep leerlingen met leerachterstand uit zich positief in bijwerklessen, inhaallessen of het geven van extra taken. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met STICORDI-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren).

De nadruk bij de leerbegeleiding ligt vooral op het bijsturen of remediëren van vastgestelde tekorten. Binnen de preventieve maatregelen wordt te weinig ingezet op de responsabilisering van de leerlingen. Dit is een mogelijke verklaring van de tegenstelling tussen enerzijds de intensieve inzet van de vakgroep rond remediëring en anderzijds de brede spreiding van de leerlingenresultaten en het soms zwakke studierendement. In Humane wetenschappen, maar vooral in Handel-talen botst de preventieve leerbegeleiding op een negatieve studiehouding bij relatief veel leerlingen. Adviezen vanuit de vakgroep of de begeleidende klassenraad rond heroriëntering na ernstige onvoldoendes worden vooral in Handel-talen genegeerd. De vakgroep trapt echter niet in de valkuil om de leezorg extreem te laten overwegen op de zorg voor het studiepeil en de leerplangerichtheid.

De uiteenlopende leerlingenresultaten tonen aan dat een relatief grote groep leerlingen nood hebben aan meer leervaardigheden en leerattitudes.

Het expliciet en gelijkgericht nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' wordt in sommige studierichtingen noodgedwongen verengd tot het wegwerken van leerachterstanden en

taalachterstanden en het inslijpen van de noodzakelijke verworvenheden uit de voorgaande leerjaren of voorgaande lessen. De leerlingen krijgen wel studietips bij de start van het schooljaar en bij de voorbereiding van de examens. Tot een afstemming van de eindtermen rond 'leren leren' op de nieuwe leerstof komt men nauwelijks. Het onvoldoende beheersen van de eindtermen 'leren leren' rond opvattingen rond leren (Et 1, Et 2) en regulering van het leerproces (Et 7 – Et 11) zetten mede een druk op de studiemotivatie en op het leerrendement.

Sociale en emotionele begeleiding

De vakgroep wordt geconfronteerd met heterogene groepen van leerlingen met een eigen verleden, een eigen levensbeschouwing, een eigen culturele rijkdom, maar ook met eigen problemen. De socio-emotionele begeleiding uit zich in een grote zorg voor het welzijn van de leerlingen en aandacht voor hun specifieke noden.

Deskundigheidsbevordering

De vakgroep stemt de organisatorische, didactische en inhoudelijke werking zorgvuldig af op de doelstellingen van de school. De aangeboden checklist van de school vormt de leidraad. De implementatie en de resultaten worden door de vakoverstijgende vakgroep (wiskunde / wetenschappen) geëvalueerd. Deze vakoverstijgende vakgroepwerking is een voorbeeld van goede praktijk. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. De verworven inhoud worden aan elkaar doorgegeven en indien mogelijk geïntegreerd in de lessen.

3.1.1.2 Geschiedenis in het aso tweede graad Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen (leerplannen 2012/010 en 2003/011), in het tso tweede graad Handel-talen en Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2012/023 en 2003/015), in het aso derde graad Economie-moderne talen en Humane wetenschappen (leerplan 2004/39) en in het tso derde graad Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2005/076).

Voldoet

De leerplandoelstellingen zitten herkenbaar vervat in de studie van de historische samenlevingen. Ze worden met voldoende diepgang aangeboden. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen voldoet.

Onderwijsaanbod

In beide graden en onderwijsvormen slaagt men erin de historische periodes en samenlevingen te bestuderen aan de hand van de meest kenmerkende feiten, ontwikkelingen en verklaringen. De verschillende domeinen van de socialiteit komen voldoende aan bod, met uitzondering van het sociaal-culturele domein in de derde graad. Het historisch begrippenkader wordt geïntegreerd opgebouwd. Daarmee worden de cognitieve doelstellingen voldoende tot goed gerealiseerd.

Met het oog op de ontwikkeling van historisch inzicht worden in de derde graad de historische feiten voldoende geduid in relaties, structuren en probleemstellende contexten. Actualisering komt geregeld voor. In de tweede graad gebeurt dit meer uitgesproken in aso dan in tso. In de studierichtingen van het tso is het beheersingsniveau veeleer beschrijvend en verklarend.

In de tweede graad wordt het historisch referentiekader passend herhaald en doelgericht gehanteerd als duiding bij continuïteit en discontinuïteit in de overgang naar een volgende historische periode. In de derde graad gebeurt dit niet. In beide graden is er wel voldoende aandacht voor het situeren van historische gegevens in tijd, ruimte en socialiteit. De invoering van het nieuwe leerplan heeft in de tweede graad aanleiding gegeven tot een explicietere integratie van het referentiekader in de studie van de samenlevingen.

In het onderwijsleerproces is er voldoende aandacht voor bronnenanalyse. De leerlingen verwerven de nodige vaardigheden om informatie uit bronnen te halen en te verwerken. Dataprojectie en de historische atlas worden doelgericht als informatiebronnen ingezet. Toepassingen van historische methode blijven in de tweede graad tso veeleer beperkt tot enkele 'focussen' (verdiepend onderzoek). In de tweede graad aso en zeker in de derde graad wordt historische kritiek ook geregeld geïntegreerd in de bronnenbespreking. De focussen zijn doorgaans goed uitgewerkt op het niveau van de bevraging en de beoordeling van de bronnen. Het verzamelen en selecteren van bronnen en het rapporteren en reflecteren over bronnenonderzoek komen onvoldoende voor in de onderzoeksopdrachten. De organisatie van studiereizen en de geregelde inpassing van actualiteit verruimen de leerplanrealisatie doelgericht.

De differentiatie tussen aso en tso voldoet in de derde graad. In de tweede graad leunt het aanbod in tso te dicht aan bij dat van aso. Er is in tso nog geen evenwicht bereikt tussen enerzijds de hoeveelheid historische inhoud en anderzijds de inzichtelijke en historisch kritische diepgang bij de bespreking ervan. In leerjaar II,1 tso is men nog niet voldoende ingegaan op de leerplanaanbevelingen voor keuze en selectie van leerinhouden.

Uitrusting Alle lessen geschiedenis vinden plaats in een vaklokaal, waar multimedia en de minimaal vereiste leermiddelen beschikbaar zijn. De kwaliteit van het gebruik van multimedia voor illustratie, bronnenanalyse en synthese (schema's, diapresentaties) is behoorlijk. De leerlingen krijgen ook heel wat leermateriaal via het elektronisch platform ter beschikking. Het aantal zoek- en verwerkingsopdrachten met behulp van ICT is te beperkt.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Dagelijks werk bestaat uit herhalingstoetsen en enkele taken, waaronder de focussen. De toetsen peilen te overwegend naar reproductie van kennis en inzicht. Er is dit schooljaar wel een positieve evolutie naar een meer gevarieerde vraagstelling en doelgerichtheid merkbaar. Vaardigheden worden hoofdzakelijk via taken en focusopdrachten geëvalueerd. Vaardigheden m.b.t. het verzamelen en selecteren van bronnen en het rapporteren over bronnenonderzoek komen onvoldoende voor in de evaluatie.

De examenvragen zijn representatief voor het onderwijsleerproces. De afstemming op de leerplandoelstellingen is duidelijker herkenbaar dan in de herhalingstoetsen. Ze voldoet in de tweede graad en is behoorlijk in de derde graad. Met de invoering van het nieuwe leerplan is er op dit vlak in leerjaar II,1 een positieve evolutie merkbaar. De examens zijn volgens een vaste structuur opgebouwd. Daarin komen het situeren in tijd, ruimte en socialiteit, begrippen- en feitenkennis, historisch inzicht en vaardigheden

aan de hand van bronnenanalyse voldoende geproportioneerd aan bod.

In de tweede graad is er in de evaluatie onvoldoende differentiatie tussen aso en tso. Dit komt onder andere tot uiting in de studieresultaten die voor sommige klasgroepen tso problematisch zijn. In de derde graad zijn de studieresultaten in aso en tso overwegend positief.

Leerbegeleiding Een motiverend klasmanagement, werkafspraken en leertips ondersteunen de leerbegeleiding. De leerlingen beschikken over goed gestructureerde en gedocumenteerde invulcursussen. Er is in beide graden veel aandacht voor het structureren en het samenvatten van de leerinhouden.

Bij taken en toetsen krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt of wat ze moeten kennen en kunnen. Er is steeds feedback op de leerprestaties van de leerlingen. In geval van tegenvallende studieresultaten is er remediëring (onder meer via leren samenvatten, vragen formuleren bij de leerinhouden). In geval van specifieke leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.

Positief is de toepassing van begeleidende acties vanuit het GOK- en taalbeleid: onder meer het toegankelijk maken van het begrippenkader, het aanreiken van schema's en schrijfkaders, de zorg voor een duidelijke instructietaal.

In de derde graad tso is er omwille van de stages lesuitval die de continuïteit van het onderwijsleerproces belemmert. De school roostert niet voor alle studierichtingen inhaallessen in. De leraar organiseert die op eigen initiatief.

Deskundigheidsbevordering Er is een goede samenwerking onder de leraren voor de planning van de leerplanrealisatie, de ontwikkeling van leermateriaal, de organisatie van excursies en de evaluatiepraktijk. De leraren staan open voor professionalisering en zelfevaluatie. Ze nemen geregeld deel aan nascholing en doen een beroep op de pedagogische begeleiding. Ze houden vakliteratuur bij. Ze zijn zich bewust van het probleem van de differentiatie tussen aso en tso in de tweede graad. De aanbevelingen in het nieuwe leerplan daaromtrent worden echter nog niet voldoende aangegrepen om de differentiatie uit te werken.

3.1.1.3 Project algemene vakken in bso tweede graad Kantoor (leerplan 2012/017)

Voldoet

De verschillende doelstellingendomeinen zijn voldoende herkenbaar in de uitwerking van de thema's. Het aanbod van de leerplandoelstellingen vertoont voldoende diepgang. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen voldoet. Bijna alle leerlingen slagen voor pav.

Onderwijsaanbod De aangeboden thema's bevorderen de algemene vorming van de leerlingen. Ze hebben voldoende actualiteitswaarde. Verschillende thema's sluiten aan bij contexten van de vakoverschrijdende eindtermen. De context 'politiek-juridische samenleving' komt echter weinig aan bod. De afstemming op de leefwereld en maatschappelijke redzaamheid van de leerlingen is niet altijd optimaal. Enerzijds worden enkele thema's passend ervaringsgericht verruimd met studiebezoeken, gastsprekers of functionele opdrachten. Anderzijds vertrekken sommige toepassingen veeleer vanuit algemene of fictieve probleemstellingen dan wel vanuit concrete, authentieke contexten. De kennismaking met maatschappelijke diensten en voorzieningen in de eigen regio vraagt in die zin meer aandacht.

In de uitwerking van de thema's zijn de verschillende doelstellingendomeinen voldoende herkenbaar. Via een gevarieerd aanbod van documentatie en verwerkingsopdrachten verwerven de leerlingen taal- en rekenvaardigheden en vaardigheden 'functionele informatieverwerking en -verwerking'. Stappenplannen en leerstrategieën (via instructiekaarten) worden nu en dan gebruikt om de organisatiebekwaamheid van de leerlingen te bevorderen. Het aanbod 'leren organiseren' is dan weer te eenzijdig gefocust op feest- en voedingscontexten.

De organisatie van Nederlands naast pav is zinvol in het kader van de taalachterstand van vele leerlingen. De samenwerking blijft echter beperkt tot afspraken over de respectieve leerinhouden. Ze leidt onvoldoende tot een complementaire wisselwerking in de ontwikkeling van de taalvaardigheden en de toepassing ervan in functionele taaltaken.

De rekenvaardigheden zitten voldoende vervat in oefeningen aansluitend bij de thema's en in projecten zoals 'leren organiseren'. De koppeling aan functionele contexten is voor verbetering vatbaar. Rekenvaardigheden in het teken van concrete maatschappelijke redzaamheid, organisatiebekwaamheid in de eigen leefwereld en kritisch en verantwoord consumentengedrag (geldbeheer) komen te weinig voor.

'Tijd- en ruimtewustzijn' en 'functionele wetenschappelijke vaardigheid' zitten eveneens inhoudelijk in enkele thema's verwerkt. De integratie van de wetenschappelijke vaardigheden is nog in ontwikkeling. Doelstellingen m.b.t. tijd- en ruimtewustzijn komt ook aan bod in de bespreking van actualiteit op geregelde tijdstippen door het jaar. De leerlingen leren vooral de actualiteit situeren in tijd en ruimte, samenvatten en daarover hun mening uiten. Duiding van actualiteit gebeurt niet altijd voldoende uitgesproken.

- Uitrusting** Alle lessen pav van de tweede graad vinden plaats in een vaklokaal of in de mediatheek. Multimedia en de minimaal vereiste naslagwerken (atlassen, woordenboeken) zijn beschikbaar in het vaklokaal. Het lokaal zelf is niet optimaal ingericht voor een interactief onderwijsleerproces. Authentieke informatiebronnen zoals kranten, tijdschriften, informatiebrochures, documenten van maatschappelijke diensten, ... zijn niet onmiddellijk beschikbaar en moeten door de leraren zelf worden meegebracht. Het geïntegreerd gebruik ervan beperkt zich tot enkele toepassingen. Voor ICT maakt men geregeld gebruik van de mediatheek. Enkele toepassingen bevorderen doelgericht de ICT-geletterdheid van de leerlingen.
- Evaluatiepraktijk** Sinds vorig schooljaar is er permanente evaluatie voor pav. Die bestaat uit een brede waaier van geïntegreerde oefeningen, zelfstandig werk, groepswerk, toetsen en attitudebeoordeling. De verschillende doelstellingendomeinen zijn voldoende herkenbaar in de evaluatie. Aan vaardigheden en toepassingen wordt terecht het grootste gewicht toegekend. Er zijn evaluatiecriteria voor de meeste taal oefeningen en presentatieopdrachten en voor zelfstandig werk en groepswerk, die vooral betrekking hebben op informatieverwerving en -verwerking en organisatiebekwaamheid. Reflectie en zelfevaluatie zijn een geregeld terugkerend onderdeel van de evaluatie bij zelfstandig werk, groepswerk en presentatieopdrachten. De criteria voor attitudebeoordeling zijn veeleer gebaseerd op algemene schoolattitudes. Vakattitudes verbonden aan specifieke werkvormen worden minder uitgesproken geëvalueerd.
- De hoge frequentie van evaluatie laat toe de leerprestaties van de leerlingen van nabij te volgen. Toch mist de evaluatie een systematiek die procesmatig de progressie van de leerlingen per doelstellingendomein in kaart brengt.
- Leerbegeleiding** Een motiverend klasmanagement, duidelijke werkafspraken en leertips en een gestructureerd onderwijsleerproces ondersteunen de leerbegeleiding. De actieve werkvormen geven aanleiding tot het individueel begeleiden van de leerlingen. Het gebruik van instructiekaarten met leerstrategieën bij reken- en taal oefeningen evolueert positief. In geval van zelfstandig werk of groepswerk krijgen de leerlingen voldoende informatie over de opdrachten, de te volgen stappen en de beoordelingscriteria. Daarbij wordt het 'OVUR-principe' geregeld toegepast (OVUR: oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren).
- De frequente evaluatiemomenten en de toepassing van zelfevaluatie gaan voldoende gepaard met feedback en bijsturing. Zo houden de leerlingen zicht op hun leerprestaties. In geval van specifieke leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep heeft enkele acties ondernomen om te evolueren naar een gelijkgerichte visie op de leerplanrealisatie en de evaluatiepraktijk. Tot voor kort was er voor deze acties echter geen algemeen draagvlak. De uitvoering werd verhinderd door leraarafhankelijke verschillende benaderingen. De herverdeling van de opdrachten vanaf dit schooljaar biedt perspectieven voor kwaliteitsverbetering. De leraren staan open voor professionalisering en zelfevaluatie. Ze volgen geregeld vakgerichte en algemeen pedagogische nascholing en winnen informatie in bij de pedagogische vakbegeleiding. De verankering van een leerplangerichte aanpak en van samenhang tussen de graden blijft een noodzakelijke uitdaging voor de vakgroep.

3.1.1.4 Handel in tso tweede graad Handel-talen (leerplan 2006/128)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd in het vak kantoortechnieken. De evaluatie is niet in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De volgende vakken van het specifiek gedeelte werden doorgelicht: toegepaste economie (handelseconomie en boekhouden) en kantoortechnieken.

Binnen de graad worden de lestijden toegepaste economie (handelseconomie en boekhouden) verdeeld over twee leraren. Hoewel er samenspraak is over de verdeling van de leerplandoelstellingen binnen de graad, wordt de evenwichtige spreiding van de realisatie over de beide leerjaren onvoldoende bewaakt. Het leerplanonderdeel gezinnen met de hoofdstukken inkomensvorming en inkomensbesteding wordt volledig overgedragen naar het leerjaar II,2.

In het deelvak handelseconomie komt een aantal leerstofhiaten voor. Die zijn hoofdzakelijk te wijten aan de 'dispensatie-uren' ten gevolge van de afwezigheid van leraren, extra muros-activiteiten en de behandeling van uitbreidingsleerstof. Onder meer de postbehandeling (het volledige hoofdstuk), de economische groei, de conjunctuur en marketing worden als uitbreidingsleerstof aangeboden. Dat hypothekeert de verdere uitdieping van het kerncurriculum en de leerplanvordering. De lesuitval wordt onvoldoende opgevangen, aangezien er nog steeds geen takenbank is (cf. opmerking vorig doorlichtingsverslag). Veel aandacht gaat naar herhalingslessen, wat vooral te maken heeft met de instroom van zwakke leerlingen en leerlingen met leerachterstand, vooral in leerjaar II,1. Aan verscheidene doelstellingen en leerinhouden wordt te weinig aandacht besteed. In tegenstelling tot wat het leerplan vraagt, wordt geen actuele software gehanteerd voor financiële toepassingen. De kredieten worden beperkt behandeld. Op korte termijn worden de kredietopening en het kaskrediet slechts summier besproken. Op lange termijn ontbreken leasing, intrestberekening, intrestvergelijking, de valkuilen voor de ondernemer en de steunmaatregelen. De begrippen sparen en beleggen zijn te vaag toegelicht.

Conform het leerplan leggen de leerlingen in de beide leerjaren een actualiteitenmap aan met de ontwikkeling van een leerlijn en met richtlijnen op het elektronisch leerplatform. Alle economische artikels worden gelinkt aan lesonderwerpen. Presentaties over de actualiteit gebeuren in groep voor de klas. Leerlingen benutten daarvoor de multimedia-apparatuur die ter beschikking staat in het leslokaal. Didactische uitstappen, waarvan de onderwerpen aansluiten bij de leerstof,

worden om de twee jaar voor de beide leerjaren georganiseerd. De leerlingen worden conform het leerplan nauw betrokken bij de organisatie en de realisatie van de doelstellingen. De verslaggeving gebeurt vakoverschrijdend met het vak Nederlands. In de evaluatie worden attitudes opgenomen, die meetellen voor het dagelijks werk. In het vierde leerjaar wordt als project gekozen voor het educatief ondernemingsspel 'challenge online'. Hiermee worden de leerlingen uitgedaagd om de behandelde leerstof toe te passen in een virtuele omgeving.

Voor het deelvak boekhouden worden alle leerplandoelstellingen gerealiseerd. Leerlingen leren de basisbegrippen van dubbel boekhouden en gebruiken bij de boekhoudkundige verrichtingen het boekhoudalgoritme/de coderingstabel. De monografie vormt het sluitstuk van aan- en verkopen van handelsgoederen en is tegelijkertijd een degelijke herhalingsopdracht. Het enkelvoudig boekhouden wordt aangebracht conform de leerplanvereisten. Er wordt conform het leerplan gewerkt met een boekhoudkundig softwareprogramma.

De lestijden voor het vak kantoortechnieken zijn ondergebracht in een opdracht. De leerplanrealisatie voldoet niet. In het geheel van het leerplan krijgt de praktijkgerichte benadering van de theoretische items onvoldoende aandacht. Er is geen kantoorklas, wat al werd opgemerkt in het doorlichtingsverslag van 2004. De specifieke termen, begrippen en aspecten van het kantoorwerk worden onvoldoende geconcretiseerd met toepassingen. Aangezien de leerstof vooral theoretisch wordt aangebracht, kunnen de leerlingen vakgebonden vaardigheden en attitudes onvoldoende ontwikkelen en nastreven.

Er wordt te lang stilgestaan bij het alfabetisch klasement, ten koste van de andere klasseringsmogelijkheden. Bovendien wordt het te theoretisch aangebracht. Klasseermateriaal wordt niet gehanteerd en evenmin gearhiveerd. Het hoofdstuk communicatie (telefoon, fax, e-mail) wordt louter theoretisch en te beperkt behandeld. Behandeling van cases en didactische uitstappen, waaraan de leerlingen een waardevolle bijdrage kunnen leveren om praktijkgericht inzicht in de concrete kantoorwerkzaamheden te verwerven, komen niet voor.

Uitrusting De leslokalen zijn voorzien van video, overheadprojector, pc en beamer. Een lokaal met het uitzicht van een kantoor, voorzien van een minimum aan kantoorapparatuur, kantoormaterieel, kantoormeubilair en kantoormateriaal, ontbreekt, waardoor niet wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten (cf. leerplan p. 60).

Evaluatiepraktijk Voor het deelvak handelseconomie is de toetsing te kennisgericht. Inzichtelijke vragen ontbreken. Er wordt vooral gepeild naar de kennis van woorden, begrippen en bepalingen, bevraagd volgens de principes van de invuldidactiek, zodat het reproductieve niveau zelden wordt overstegen. Van de leerlingen worden berekeningen gevraagd, die ze verder niet hoeven te motiveren, zodat die oefeningen geen inzichtelijke meerwaarde krijgen. In de examenvragen is er geen link naar de actualiteit. Het cijfermateriaal is weinig recent (cf. index). Voor het deelvak boekhouden worden conform het leerplan vooral toepassingen gevraagd. Voor het vak kantoortechnieken gaat de evaluatie niet uit van de leerplandoelstellingen. De leerlingen worden klassiek schriftelijk en hoofdzakelijk cognitief geëvalueerd. Uitbreidingsdoelstellingen (postbehandeling) worden in de toetsing opgenomen, waardoor ze onvoldoende valide en representatief is.

Leerbegeleiding Er wordt hoofdzakelijk leerboekgericht gewerkt. Het invulboek wordt gehanteerd waarin de leerlingen noteren wat de leerkracht dicteert. Klasgesprekken vinden plaats maar er is onvoldoende aandacht voor de praktijkgerichte benadering. Leerlingen worden voldoende ondersteund met herhalingslessen, examenvoorbereidingen en remediëringsoefeningen. Er wordt in een extra uur inhaalles voor boekhouden voorzien voor instromende leerlingen zonder boekhoudkundige voorkennis of met leerachterstand. Voorts wordt via het elektronisch leerplatform een beginnerscursus voor boekhouden aangeboden, die leerlingen zelfstandig kunnen verwerken. Ondanks de controles zijn schoolagenda's vaak slordig ingevuld en ontbreekt herhaaldelijk de vermelding van de onderwerpen.

Deskundigheidsbevordering Op schoolniveau wordt de vakgroepwerking aangestuurd aan de hand van een 'checklist', waarin de nascholing als thema wordt opgenomen. Binnen de vakgroep wordt nagegaan wat de nascholingsnoden zijn, zowel op het vlak van algemene didactische vorming als met betrekking tot de vakgerichte vorming. Leraren volgen talrijke studiedagen en workshops. Gevolgde nascholingen worden in de vakgroep gemultipliceerd en in de lessen in uiteenlopende mate geïmplementeerd.

3.1.1.5 Huishoudkunde, opvoedkunde en stage huishoudkunde in tso tweede en derde graad Sociale en technische wetenschappen (leerplannummers 2006/032, 2006/034, 2000/044 en 2006/110)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende evenwichtig aangeboden en gerealiseerd. De evaluatie is valide en voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De studieresultaten zijn aanvaardbaar.

Onderwijsaanbod Voor alle onderzochte vakken maken de leraren gebruik van zelf ontworpen studiemateriaal, aangevuld met audiovisuele documentatie en internetsites. De verschillende thema's uit het leerplan komen aan bod en zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De leraren bouwen de lessen hoofdzakelijk op vanuit een onderwijsleergesprek. Er is voldoende aandacht voor de actualiteit en voor de leefwereld van de leerlingen. De gebruikte leslokalen zijn niet steeds voorzien van voldoende digitale en analoge informatiebronnen, wat soms een belemmerende factor vormt. Om dit tekort op te vangen kan men, mits reservatie, gebruik maken van het open leercentrum.

Binnen de theoretische benadering van het vak huishoudkunde (HHK) besteden de leraren veel aandacht aan de realisatie van de leerplandoelstellingen. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in de praktijkgerichte component HHK. Leerlingen krijgen kansen om zelf informatie op te zoeken of om het geleerde toe te passen via opdrachten en realisaties. Hierbij is er nog ruimte om ICT beter te integreren. Er zijn nog onvoldoende aanzetten terug te vinden waarbij de leerlingen de relatie leggen tussen de leerinhouden en de andere specifieke vakken van de opleiding, zoals het leerplan vraagt. Enkele klasgroepen zijn zo groot dat efficiënt werken en leren nauwelijks haalbaar zijn. De directie is zich bewust van deze hinder en tracht dit op te vangen door faciliteiten te creëren waarbij de leerlingen, in kleinere groepen, aan verschillende opdrachten kunnen werken. In de derde graad is er ruimte voor uitbreiding en verdieping. Ook hier is de integratie van ICT tot een minimum beperkt. In de tweede en de derde graad streven de leraren een gezond evenwicht tussen kennis, vaardigheden en attitudes na.

Voor opvoedkunde kan men in de tweede graad spreken van een positieve ontwikkeling, zowel voor het studiemateriaal als voor de gehanteerde werkvormen. De leraren werken aan het actualiseren van de cursus, aan het aanpassen van de lesinhouden aan de leerplandoelstellingen en aan de evaluatiepraktijk. In de derde graad realiseert men de leerplandoelstellingen op een kwaliteitsvolle wijze. Het zelfontwikkeld studiemateriaal is vermeld bij ieder deel de doelstellingen, heeft voldoende diepgang en is inhoudelijk goed gestoffeerd en gestructureerd. Binnen de lessen is er ruimte voor actieve inbreng door de leerlingen via gerichte opdrachten zoals bronnenonderzoek, observatie- en communicatieoefeningen en presentaties. De aanpak van de lessen en de doordachte opdrachten sluiten dicht aan bij de leefwereld van de leerlingen en bij de actualiteit. In functie van bepaalde thema's plant men gastsprekers en uitstappen. De lessen zijn afgestemd op het profiel van de studierichting, zoals het leerplan verwacht.

In het tweede jaar van de derde graad heeft de school gekozen voor een aanbod van vier uur stage die georganiseerd wordt onder de vorm van één blokstage. Hierdoor krijgen de leerlingen slechts één kans om gedurende een aanzienlijke periode kennis te maken met een mogelijke doelgroep en de bijbehorende beroepenvelden. De leerlingen krijgen een goede voorbereiding op de stage. Zowel voor de mentoren als voor de leerlingen is er een degelijke stagegids. De stageopdrachten krijgen een zinvolle en leerplangerichte invulling. Het is van belang de opdrachten nog beter af te stemmen op de verschillende pijlers van de opleiding en de verschillende studie- en beroepsmogelijkheden zoals het leerplan vraagt. Vanuit het vak Nederlands krijgen de leerlingen hulpmiddelen aangeboden ter ondersteuning van de stageverslagen. Leerlingen kunnen steeds een beroep doen op de stagecoördinator, die als enige instaat voor de stagebegeleiding en voor de evaluatie. Ook hier mist de school de kans tot integratie van de verschillende pijlers van de opleiding (zie onderwijsorganisatie). Via het digitale schoolplatform, stagebezoeken en evaluatiegesprekken krijgen leerlingen de nodige informatie en feedback. Het aanbieden van drie in plaats van vier weken stage in het jaarprogramma is niet in overeenstemming met de regelgeving (SO /2009/02).

De geïntegreerde proef (GIP) is geënt op alle vormingsdomeinen en sluit daardoor nauw aan bij het studierichtingsprofiel. Via de gerichte opdrachten is er oog voor het bereiken van de verschillende competenties. Een algemene opdracht vormt het vertrekpunt en biedt de mogelijkheid om via interessedomeneinen het verdere traject op te bouwen. Individuele- en groepsopdrachten wisselen elkaar af. De begeleiding en beoordeling gebeurt door de betrokken leraren en een externe jury. De leerlingen krijgen voldoende feedback en kansen tot zelfevaluatie wat continue bijsturing mogelijk maakt. Het degelijk niveau maakt de GIP tot een voorbeeld van goede praktijk.

Onderwijsorganisatie In de meeste gevallen voorziet de school blokuren voor de vakken van twee lestijden in het lessenrooster. Dit systeem is echter niet systematisch van toepassing voor alle betrokken vakken. Dit heeft een nadelige invloed op het efficiënt benutten van de lestijd en op het gebruik van bepaalde werkvormen.

De school organiseert geen inhaallessen voor de weggevalle lesuren tijdens de stageweken. Het niet inrichten van deze inhaallessen creëert voor meerdere leraren extra vrije uren. Hierdoor missen sommige leraren van het specifieke gedeelte de kans tot betrokkenheid en vakgebonden inbreng bij de stage, de stagebegeleiding en de stageopdrachten. Ook de mogelijkheid tot integratie van het stagegebeuren in de lessen, zowel binnen als buiten het specifiek gedeelte, blijft hierdoor meermaals onbenut.

Uitrusting Voor de praktijkgerichte invulling van HHK beschikt de school over een goed uitgeruste didactische keuken. Wanneer de klasgroepen groter zijn dan 20 leerlingen voldoet de ruimte niet om iedere leerling zinvol aan het werk te houden. De nood tot het in gebruik nemen van de aanpalende ruimte en tot uitbreiding van de ICT- mogelijkheden heeft de directie reeds opgenomen.

Voor opvoedkunde is er slechts één lokaal voorzien dat voldoet aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. Daardoor vinden de meeste lessen plaats in gewone lokalen waar de leraren enkel beschikken over een computer en projectiemateriaal en waar de ruimte beperkt is.

Evaluatiepraktijk De leerlingenevaluatie is over het algemeen voldoende kwaliteitsvol en valide. Conform de afspraken op schoolniveau bevatten de examens tips. Op zeer regelmatige basis zijn er toetsen gepland voor theorie HHK. De toetsvragen zijn niet altijd afgestemd op de leerplandoelstellingen. De examenvragen zijn van een betere kwaliteit, beter afgestemd op de leerplandoelstellingen en van een degelijk niveau. In praktijk HHK maken de leraren gebruik van een lijst met criteria die ze per les evalueren. Leerlingen kennen deze criteria en krijgen zowel individueel als via degelijke rapportcommentaren gerichte feedback.

Voor opvoedkunde in de tweede graad zijn de kennisgerichte vragen bij toetsen en examens nog voor verbetering vatbaar. De verschillende beheersingsniveaus blijven veeleer beperkt tot het geven van voorbeelden en tot een enkele casus. Een ander werkpunt is het vermijden van herhaling

van examenvragen. In de derde graad is de evaluatie representatief voor de lespraktijk en peilt ze naar de verschillende beheersingsniveaus. De wijze van vraagstelling in de toetsen is terug te vinden in de examens, wat vooral bij complexere vragen herkenbaarheid biedt aan de leerlingen. De evaluaties voor het dagelijks werk bevatten vormen van zelf- en peerevaluatie.

Voor stage is er sprake van een degelijke evaluatie op basis van duidelijke criteria. De resultaten komen tot stand via zelfreflectie en in overleg met de stageplaatsen en de stagecoördinator.

De evaluatie van de GIP voldoet aan de vereisten van het leerplan.

De studieresultaten voor HHK en opvoedkunde zijn behoorlijk. Zowel de deelname aan de professioneel gerichte bachelor als het studiesucces liggen lager dan in de referentiescholen.

Leerbegeleiding Het lerarenteam begeleidt en coacht de leerlingen met zorg. Er is aandacht voor zowel preventieve als remediërende leerbegeleiding en voor taalondersteuning en stimulering. Leerlingen krijgen aanzetten tot het maken van planningen, schema's en zelfevaluaties. Het gebruik van activerende werkvormen blijft beperkt en vooral de mogelijkheid tot binnenklasdifferentiatie is onvoldoende benut.

Deskundigheidsbevordering Voor de verschillende vakken is er sprake van een sterke vakgroepwerking. Naast de formele overlegmomenten zijn er geregeld informele gesprekken in functie van de opleiding. Het bespreken van gevolgde nascholingen en het uitwisselen van ervaringen gebeurt op regelmatige basis.

3.1.1.6 Economie in aso derde graad Economie-moderne talen (leerplan 2006/042)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Alle leerinhouden komen aan bod en er worden voldoende banden met de economische werkelijkheid gelegd. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod In het deelvak micro- en macro-economie worden alle leerinhouden aangeboden. De leerplandoelstellingen worden met voldoende diepgang gerealiseerd. Talrijke toepassingen, het gebruik van actuele teksten en recent cijfermateriaal ondersteunen de realisatie. Er wordt gewerkt met een begrippenlijst en leerlingen leren verbanden leggen tussen de gehanteerde begrippen. Het zelfstandig werken is grotendeels beperkt tot het aanleggen van een actualiteitenmap met economische artikels die gelinkt zijn aan de diverse leerstofthema's. De leerlingen vatten ze samen en becommentariëren ze. ICT en het elektronisch leerplatform worden onder meer voor de uitwerking van (herhalings)opdrachten te weinig ingezet. Bovendien wordt het rekenblad niet gebruikt. Daardoor gaat te veel aandacht uit naar rekenoefeningen (formules, tabellen) en het handmatig uittekenen van grafieken en blijft te weinig tijd over om de resultaten te vergelijken en te beredeneren, zoals het leerplan vraagt.

De leerlingen van het leerjaar III,1 voeren in het teken van de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie een beperkte onderzoeksopdracht uit. Het onderzoek wordt begeleid met een stappenplan, een checklist en een logboek dat op schoolniveau is uitgewerkt, samen met een handleiding

voor het uitschrijven van een scriptie en uitleg over het formuleren van een onderzoeksvraag. Het eindproduct is weinig kwaliteitsvol. De verzamelde informatie is beperkt en de bewerking is van een laag niveau. Niet alle opdrachten gaan uit van een onderzoeksvraag. Bovendien worden de onderzoeksresultaten niet geconfronteerd met andere standpunten (SET 18). Positief is dat de leerlingen van het leerjaar III,1 hospiteren bij de presentaties van de leerlingen van het eindjaar, voor zij hun eigen eindwerk voorstellen.

In het eindjaar mogen de leerlingen kiezen tussen een onderzoeksopdracht voor economie of een onderzoeksopdracht voor talen, een keuze die niet overeenstemt met het gegeven van de tweepoligheid. De projecten zijn niet geïntegreerd, waardoor de onderzoeksvaardigheden van een aantal leerlingen in de pool economie slechts beperkt ontwikkeld worden in het leerjaar III,1.

In het deelvak bedrijfsbeleid worden alle leerinhouden aangeboden en worden de leerplandoelstellingen met voldoende diepgang gerealiseerd. De analyse van de jaarrekening gebeurt via opdrachten op het elektronisch leerplatform. De uitbreidingsleerstof biedt echter weinig meerwaarde en mist relevantie ten aanzien van het kerncurriculum.

Er is over de graden heen verticale samenhang. Graadoverstijgend worden leerlijnen uitgezet.

Uitrusting Aan de minimale materiële leerplanvereisten is voldaan. Het vaklokaal is uitgerust met een pc, een scherm, een beamer en een overheadprojector. Op aanvraag kan van het openleercentrum en van de computerklas gebruikgemaakt worden.

Evaluatiepraktijk De leerlingen worden frequent over de leerstof en over de actualiteit getoetst, waardoor ze ertoe worden aangezet regelmatig te studeren en de actualiteit bij te houden. De examenvragen zijn representatief voor de leerstofonderdelen, maar sterk cognitief. Hoewel er in de lessen veel aandacht is voor de actualiteit, komen geen actualiteitsvragen voor in de examens. De computer wordt niet ingezet en van het rekenblad wordt geen gebruikgemaakt. De puntenverdeling op de examenkopijen is voldoende transparant.

De onderzoeksopdracht wordt in het eindjaar zowel proces- als productmatig beoordeeld. Bij elk onderdeel van het stappenplan geeft de mentor een woordcommentaar. In de eindevaluatie zijn de beoordelingen van het schriftelijk gedeelte en van de mondelinge presentatie opgenomen. Er is aandacht voor de inhoudelijke uitwerking, de vormgeving, het taalgebruik en de attitudes. Het taalgebruik is weinig kwaliteitsvol. Leerlingen evalueren zichzelf, waarbij zij aangeven welke problemen ze hebben ondervonden, wat ze kunnen bijsturen en waarover ze tevreden zijn. In het leerjaar III,1 is er een tussentijdse evaluatie, maar er is onvoldoende bijsturing, zodat de leerlingen hun fouten niet corrigeren.

Leerbegeleiding De zelfontwikkelde cursus, zowel voor micro- en macro-economie als voor bedrijfsbeleid, bevat een accumulatie van economische artikels en leerinhoudelijke aanvullingen, waardoor het risico ontstaat dat de leerlingen de kern van het curriculum missen. Voor taken en oefeningen worden de mogelijkheden van het elektronisch leerplatform nog te weinig benut. De lessen verlopen hoofdzakelijk leraargestuurd, waarbij leerlingen via de klassieke vraagstelling worden uitgedaagd. Didactisch materiaal wordt in hoofdzaak door de leraar ingezet, in tegenstelling tot wat het leerplan vraagt. Werkvormen waarbij leerlingen zelf hun leerproces in handen nemen, komen slechts sporadisch voor, onder meer bij de onderzoeksopdrachten. De kleine lesgroepen maken het mogelijk dat leerlingen persoonlijk worden begeleid en ondersteund. Overhoringen en examens worden behoorlijk geremedieerd en indien nodig worden extra toepassingen aangeboden. Hoewel de leerlingen goed worden voorbereid op de examens, zijn de resultaten matig.

Deskundigheidsbevordering Op schoolniveau wordt de vakgroepwerking aangestuurd aan de hand van een 'checklist', waarin de nascholing als thema wordt opgenomen. Binnen de vakgroep wordt nagegaan wat de nascholingsnoden zijn, zowel op het vlak van algemene didactische vorming als met betrekking tot de vakgerichte vorming. Leraren volgen talrijke studiedagen en workshops. Gevolgde nascholingen worden in de vakgroep gemultipliseerd en in de lessen geïmplementeerd.

3.1.1.7 Cultuur- en gedragswetenschappen in aso derde graad Humane wetenschappen (leerplannen 2006/040 en 2006/049)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden zowel voor cultuur- als voor gedragswetenschappen in voldoende mate gerealiseerd. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie en de leerlingen kunnen rekenen op goede begeleiding. De evaluatie is globaal genomen voldoende representatief en valide. De studieresultaten zijn behoorlijk tot zwak. Deze trend zet zich verder in het vervolgonderwijs.

Onderwijsaanbod Voor cultuurwetenschappen is het curriculum voldoende evenwichtig gespreid over de verschillende clusters van leerplandoelstellingen. Het bestaand studiemateriaal wordt aangevuld met actuele bronnen en uitgediept aan de hand van studiebezoeken en projecten. Toch zijn er enkele doelen die te weinig of te oppervlakkig aan bod komen. Dit geldt voor het ontstaan van culturele identiteit, de relatie tussen mens- en wereldbeelden, de maatschappelijke betekenis van artistieke uitingen voor de samenleving en het vergelijken van kunstkritische waarderingen. Voor gedragswetenschappen is het curriculum goed op de leerplandoelstellingen afgestemd: het aanbod is evenwichtig en de aandacht voor de diverse beheersingsniveaus is verdienstelijk. Ook hier wordt het bestaand studiemateriaal aangevuld met tal van actuele bronnen, opdrachten en casussen.

De leerplanrealisatie voor cultuur- en gedragswetenschappen biedt de leerlingen voldoende kansen om begrippen, visies, theoretische benaderingen en stromingen tot een coherent geheel van vakspecifieke competenties te integreren. De concrete en actuele vraagstukken en de historische en culturele contexten zorgen voor een toepassingsgerichte benadering van de aangeboden kaders en theorieën. Toch is het van belang dat de vakgroep erover waakt dat alle extra initiatieven (uitstappen, gastprekers, documentaires ...) die de leerplanrealisatie ondersteunen en

versterken voldoende expliciet aan de leerplandoelstellingen gelinkt en in het studiemateriaal geïntegreerd worden (zie leerbegeleiding).

De realisatie van de doelen in verband met de onderzoekscompetentie is een voorbeeld van goede praktijk en de vakkendoorbreekende samenwerking met Nederlands zorgt voor meerwaarde. Enerzijds krijgen de leerlingen voldoende ondersteunende kennis over wetenschappelijk onderzoek en onderzoeksmethoden eigen aan de humane wetenschappen. Anderzijds realiseren ze de onderzoekscompetentie in twee concrete onderzoeken. In het eerste leerjaar van de derde graad, onderzoeken de leerlingen een jongerenproblematiek. Dit onderzoek sluit naadloos aan bij de leerplandoelstellingen in verband met 'identiteit'. In het laatste jaar kiezen de leerlingen binnen de brede waaier van cultuur- of gedragswetenschappelijke onderwerpen. In de beide onderzoeksprojecten wordt de onderzoekscyclus volledig doorlopen. Sommige leerlingen leveren kwaliteitsvolle onderzoeksrapporten af.

Uitrusting De leermiddelen en de infrastructuur zijn voldoende krachtig om de leerplanrealisatie te ondersteunen. Er is een ruim vaklokaal en in het openleercentrum is er een basiscollectie vakliteratuur voorhanden. Het vaklokaal is voorzien van 2 computers en projectiemateriaal. Voor groepstaken en zelfstandig werk zijn er ICT-lokalen ter beschikking.

Evaluatiepraktijk De examens zijn zowel voor cultuur- als voor gedragswetenschappen voldoende representatief en valide voor het geheel van de eindtermen en leerplandoelstellingen. De examenvragen zijn evenwichtig verdeeld over de verschillende leerplandoelstellingen en peilen zowel naar kennis, toepassing als inzicht. Dit is voor de toetsen niet in dezelfde mate het geval. Vooral voor cultuurwetenschappen is het beheersingsniveau te oppervlakkig en te eenvoudig. De vraagstelling mikt vooral op het niveau van losse begrippen en reproductie van kennis.

De vakgroep heeft nog geen visie over de rol en de plaats van vakliteratuur en nieuwe tekstbronnen in taken, toetsen en examens. Nochtans biedt dergelijk materiaal heel wat kansen om de beheersingsniveaus van analyse, confrontatie, argumentatie en kritische zin in de evaluatie te integreren. Deze niveaus zijn van fundamenteel belang voor een gedegen studiepeil.

De evaluatie van de onderzoekscompetentie is kwaliteitsvol. De proces- en productevaluatie sluiten naadloos aan bij de verschillende onderzoeksfasen en bij de criteria die in de eindtermen vervat zijn. De zelfevaluatie van de leerlingen is, naast de feedback van de leraren, een belangrijke schakel in het reflectieproces. De puntenverdeling is transparant. Dat geldt ook voor het aandeel van de verschillende scores in het geheel van de evaluatie.

De studieresultaten situeren zich tussen zwak en behoorlijk. Zwakke scores voor cultuur- en gedragswetenschappen staan nooit op zich; ze zijn steeds gerelateerd aan zwakke resultaten of tekorten voor vakken van de basisvorming. De meerderheid van de leerlingen kiest voor een vervolgstudie op het niveau van een professionele bachelor. Ze behalen er in vergelijking met hun Vlaamse studiegenoten minder goede resultaten.

Leerbegeleiding Het bestaand studiemateriaal is goed gestructureerd, maar voor de aanvullende initiatieven en opdrachten ontbreekt het nog aan een transparante structuur. Voor gedragswetenschappen wordt het leerproces verdienstelijk ondersteund met schema's, presentaties, ordeningskaders en leerstofoverzichten. Voor cultuurwetenschappen liggen er op dat vlak nog kansen open. Om de leerlingen gericht te kunnen begeleiden bij de realisatie van de onderzoekscompetentie maakt de vakgroep gebruik van een stappenplan en een logboek. Het team investeert in het formuleren van tussentijdse feedback, maar niet alle leerlingen nemen die (tijdig) ter harte. De mogelijkheden van de elektronische leeromgeving worden weinig benut en de leerlingen leggen geen begrippenlijst aan. Dit zou de taalzwakkere leerlingen nochtans extra ondersteunen.

Het positief pedagogisch klimaat zorgt voor een taakgerichte werksfeer. Het frequent gebruik van activerende werkvorm verhoogt de betrokkenheid van de leerlingen bij het verwerken en verwerven van de leerplandoelstelling en bevordert de motivatie.

De vakgroep heeft nog geen strategie ontwikkeld om tegemoet te komen aan de problematiek van laattijdige instroom en neveninstroom van leerlingen in de studierichting Humane wetenschappen. Het team wil in de toekomst wel intakegesprekken organiseren en een instappakket met leerplangerichte opdrachten samenstellen om te verhinderen dat leerlingen met een negatieve studiemotivatie zich in deze richting inschrijven en de constructieve sfeer onder druk zetten.

Deskundigheidsbevordering De opdrachtverdeling is pas recentelijk gestabiliseerd. Het lerarenteam heeft heel wat inspanningen geleverd om zich in het curriculum te oriënteren, nascholing te volgen, studiebezoeken te organiseren en de onderzoekscompetentie kwaliteitsvol in te vullen. Na deze fase is de vakgroep toe aan een nieuwe uitdaging: het ontwikkelen van een doordacht evaluatiebeleid en het verder verfijnen van de leerbegeleiding. Dankzij het zelfkritisch vermogen, de professionele samenwerking en de vakinterne dynamiek zal het team er ongetwijfeld in slagen om deze uitdaging concreet vorm te geven.

3.1.1.8 Project algemene vakken in bso derde graad Verkoop (leerplan 2004/262)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvoldoende afgestemd op alle clusters van eindtermen en leerplandoelstellingen. De belangrijkste uitval situeert zich in het domein 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid'. Ook voor organisatiebekwaamheid en tijd- en ruimtebewustzijn zijn er tekorten. De representativiteit en de validiteit van de evaluatie voldoen niet. De uitrusting is niet volledig in overeenstemming met de minimale materiële vereisten.

Onderwijsaanbod Het curriculum krijgt een te smalle, te onevenwichtige en te oppervlakkige invulling voor het geheel van eindtermen en leerplandoelstellingen. Dit probleem wordt veroorzaakt door het gebrek aan een overkoepelende leerplangerichte visie en een degelijk kader met graadoverschrijdende leerlijnen voor de opbouw van complexiteit, zelfstandigheid en diversiteit van contexten. Ook voor de afstemming van PAV als vak van de basisvorming en de vakken van het specifiek gedeelte is er geen doordacht afsprakenkader ontwikkeld. Het onderwijsaanbod wordt gekenmerkt door versnippering en overlapping. Een aantal waardevolle initiatieven en accenten missen hun doel omdat ze verloren gaan in een ongestructureerd geheel.

De eindtermen 'functionele taalvaardigheid', 'functionele rekenvaardigheid' en 'informatieverwerving en -verwerking' worden thematisch geïntegreerd. In de keuze van de thema's heeft het team zich te eenzijdig laten leiden door de belangstelling en de leefwereld van de leerlingen en niet door de criteria die in de eindtermen vervat zitten. De maatschappelijke relevantie van heel wat thema's is dan ook veeleer beperkt. Dit tekort wordt negatief versterkt door de beslissing van de vakgroep om een belangrijk deel van de eindtermen 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' naar het zevende specialisatiejaar door te schuiven. De leerlingen van de derde graad krijgen daardoor onvoldoende kansen om de lokale dienstverlening en instellingen te verkennen, om maatschappelijk relevante formulieren en procedures te gebruiken, om met een gezinsbudget te leren omgaan, om te leren bankieren en te reflecteren over verantwoord consumentengedrag. De mogelijkheden voor levenslang leren worden niet voldoende in de realiteit verkend. De vakgroep heeft de situatie dit schooljaar gedeeltelijk weten bij te sturen, maar een meer structurele aanpak dringt zich op.

De eindtermen 'organisatiebekwaamheid' zijn gedeeltelijk geïntegreerd in individuele opdrachten en groepstaken, maar die zijn voor een derde graad te beperkt in complexiteit en moeilijkheidsgraad. De organisatie van een 'vakantiesalon' is een breder project, maar focust zoals sommige projecten in andere leerjaren teveel op een voedingscontext en te weinig op organisatiebekwaamheid in authentieke en maatschappelijk relevante contexten.

Het domein 'tijd- en ruimtebewustzijn' wordt ingevuld met het ruimtelijk situeren van regio's en gebieden aan de hand van kaarten en atlanten en met thema's uit de actualiteit. Ook het thema 'WOI' levert een bijdrage, maar het wordt te weinig verruimd naar hedendaagse wereldconflicten en de evolutie van dergelijke conflicten doorheen de tijd.

De aandacht voor variatie in tekstsoorten is verdienstelijk, maar de lees-, luister-, kijk- en schrijfopdrachten zijn nog onvoldoende gericht op het aanleren en toepassen van strategieën. De recente introductie van spreek- en schrijfkaders alsook het gebruik van stappenplannen betekenen een stap in de goede richting, maar verdienen een sterker accent (zie leerbegeleiding). Dit geldt ook voor de instructiekaarten die gerelateerd zijn aan de andere vaardigheden die in de eindtermen vervat zijn. Het aanbieden van contextloze rekenproblemen staat haaks op de letter en de geest van de betrokken eindtermen en leerplandoelstellingen.

Uitrusting De meeste PAV-lessen vinden plaats in een vaklokaal, maar sommige lessen gaan noodgedwongen door in computerlokalen, waar het ontbreekt aan vakdidactisch materiaal en ondersteunende leermiddelen. In het vaklokaal zijn multimedia en minimaal vereiste naslagwerken (atlassen, woordenboeken) voorhanden, maar de aankleding getuigt van een beperkte uitstraling. Authentieke informatiebronnen zoals kranten, tijdschriften, informatiebrochures, documenten van maatschappelijke diensten, ... zijn niet onmiddellijk beschikbaar. De inrichting van het lokaal is te weinig afgestemd op het gebruik van activerende werkvormen.

Onderwijsorganisatie Het beleid levert inspanningen om PAV te organiseren in blokken van aaneensluitend lesuren en creëert op die manier gunstige randvoorwaarden om met actieve werkvormen aan de slag te gaan, gastsprekers uit te nodigen en de lokale context als bron van levensecht leren te exploreren. De vakgroep laat nog teveel kansen liggen om deze gunstige randvoorwaarden aan te wenden voor de realisatie van de eindtermen 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid'.

Evaluatiepraktijk Omwille van de tekorten in het onderwijsaanbod is de evaluatie niet representatief voor het geheel van de eindtermen. De evaluatie is bovendien beperkt valide omdat ze onvoldoende consequent is ingebed in functionele contexten, niet gebaseerd is op een voldoende breed en opbouwend kader van vaardigheids- en competentiegericht evaluatiecriteria en te weinig aandacht besteedt aan het procesmatig in kaart brengen van de progressie van de leerlingen.

Leerbegeleiding Het studiemateriaal en de opdrachten zijn goed gestructureerd. De leraren slagen erin om een rustig leerklimaat te creëren en ondersteunen de leerlingen via gerichte feedback. De gehanteerde instructietaal is helder en afgestemd op de doelgroep, maar de structurele en gedifferentieerde ondersteuning van taalzwakke leerlingen is onvoldoende krachtig. De aandacht voor systematische en doelgerichte reflectie over aanpak en taakuitvoering verdient een sterker accent. Dat geldt ook voor het gebruik van leerstrategieën. De recente introductie van spreek- en schrijfkaders en instructiekaarten vormen een waardevolle opstap. De ontwikkeling en het consequent gebruik van dergelijke kaders voor alle eindterm gerelateerde vaardigheden zullen de leerbegeleiding aan kracht doen winnen.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep heeft enkele acties ondernomen om te evolueren naar een gelijkgerichte visie op de leerplanrealisatie en de evaluatiepraktijk. Tot voor kort was er voor deze acties echter geen algemeen draagvlak. De uitvoering werd verhinderd door leraarafhankelijke verschillende benaderingen. De herverdeling van de opdrachten vanaf dit schooljaar biedt perspectieven voor kwaliteitsverbetering. De leraren staan open voor professionalisering en zelfevaluatie. Ze volgen geregeld vakgerichte en algemeen pedagogische nascholing en winnen informatie in bij de pedagogische vakbegeleiding. De verankering van een leerplangerichte aanpak en van samenhang tussen de graden blijft een noodzakelijke uitdaging voor de vakgroep.

3.1.1.9 Stage verkoop in bso derde graad Verkoop (leerplan 2008/038)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Bij de organisatie van de stage wordt de regelgeving strikt gevolgd. De omzendbrief m.b.t. de stages wordt als leidraad gebruikt.

Onderwijsaanbod De school organiseert de stage alternerend. Alle leerlingen doorlopen per schooljaar twee stageplaatsen. De school legt een databank van de stageplaatsen aan. Ze worden zorgvuldig gekozen en beantwoorden aan het studieprofiel. De stageactiviteiten zijn aan de stageovereenkomst gekoppeld. Doordat jaarlijks in een aantal gevallen een beroep kan worden gedaan op dezelfde stageplaatsen, wordt een vertrouwensband gecreëerd tussen de stagementoren (stagebedrijf) en de stagebegeleiders (school), wat een meerwaarde betekent voor de begeleiding van de stagiairs. De afspraken omtrent de stage en de stagedocumenten zijn uniform binnen de graad en voor het specialisatiejaar. De leerlingen worden goed op de stage voorbereid. Ze ontvangen een stagemap met alle nodige gegevens over de stageplaats en de stagebegeleiders. De activiteitenlijst is individueel en de activiteiten beantwoorden aan de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk Elke stageplaats beschikt over een evaluatiedossier met een aanwezigheidslijst. De stagebedrijven evalueren de leerlingen op regelmatige basis. Op het einde van de stage geven de stagementoren een eindbeoordeling. De leerlingen houden een stagemap bij waarin ze wekelijks verslag uitbrengen over hun stageactiviteiten. De eindevaluatie is gebaseerd op de beoordeling van de inhoud van de verslagen door de stagebeleiders, op de stagebeoordeling door de stagementoren en op de beoordeling van de werkplaats- en schoolattitudes volgens de SAM-schaal (SAM = schaal voor attitudemeting). Tweemaal per jaar evalueren de leerlingen zichzelf. Algemeen uiten de stagebedrijven hun tevredenheid over de leerlingen.

Leerbegeleiding De stagebegeleider neemt regelmatig contact op met de stagementor en maakt voldoende tijd vrij om de stagiairs te bezoeken, te evalueren en ze waar nodig bij te sturen. De stagebegeleiding levert de nodige effecten op.

Uitrusting Niet van toepassing.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëingsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	neen

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning.

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

Motivering

De school heeft een uitgeschreven visie op de deskundigheidsbevordering van haar personeelsleden. De doelgerichtheid van het professionaliseringsbeleid blijkt uit het stappenplan met doelstellingen gespreid over vijf schooljaren. Het nascholingsplan is opgenomen in het schoolwerkplan. Jaarlijks wordt in het teken van het GOK-beleid een bevraging naar de algemene nascholingsbehoeften van het personeel uitgevoerd. Het nascholingsplan wordt jaarlijks bijgewerkt en aangevuld.

De school stelt een aantal prioriteiten voorop, waarrond ze haar personeel wil professionaliseren. Ze neemt daartoe interne professionaliseringsinitiatieven. Tijdens de pedagogische studiedagen wordt bewust gekozen voor onderwerpen die nauw aansluiten bij de huidige onderwijsontwikkelingen. Daarvoor wordt een beroep gedaan op interne en externe deskundigheid. Zo werden in de afgelopen schooljaren workshops gegeven over het GOK-beleid, het talenbeleid, EHBO, ICT-gebruik en de evaluatiepraktijk. De aanvangsbegeleiding van jonge leraren is in het professionaliseringsbeleid opgenomen. De pedagogische begeleiding wordt zoveel mogelijk uitgenodigd om de implementatie van nieuwe leerplannen te ondersteunen.

De directie stuurt de werking van de vakgroepen aan door middel van een 'checklist', waarin de nascholing een vast item is. Ze verwacht dat elke leraar jaarlijks een algemene didactische nascholing en een tweetal vakspecifieke nascholingen volgt om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen binnen het eigen vakgebied. Bovendien verwacht zij dat binnen de vakgroepen wordt nagegaan wat de vakspecifieke behoeften zijn en dat onderling de nodige afspraken worden gemaakt, zowel voor het volgen van de nascholingen als voor de multiplicatie van de verworven kennis. De aangeboden studiedagen en nascholingssessies worden bekendgemaakt via het elektronische leerplatform. Algemeen volgen de leraren van een ruim aantal vakgroepen frequent nascholingen, die op schoolniveau worden geïnventariseerd. De vakgroepvoorzitters wordt gevraagd een reflectie met hun persoonlijke inschatting van de kwaliteit en de zinvolheid van alle gevolgde nascholingen uit te schrijven. Ze rapporteren ook mondeling ten aanzien van de directie.

De effecten van de nascholingen op de concrete lespraktijk worden echter nog onvoldoende gemeten en opgevolgd. De schoolleiding heeft een aantal nascholingen gevolgd, die vooral gericht zijn op de organisatieontwikkeling en waarvan de effecten zichtbaar zijn.

De nascholingsgelden worden volledig besteed. De school steekt een tandje bij voor de verplaatsingskosten.

4.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.3 Begeleiding

4.3.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De school verantwoordt leerlingbegeleiding vanuit een visie die ze vooral vorm geeft via het GOK-beleidsplan, leerlingendossiers en specifieke instrumenten. Voorlopig werden de verschillende standpunten nog niet in een eigen visietekst op leerlingenbegeleiding geïntegreerd. Gelet op de instabiliteit van de leerlingenpopulatie en de toenemende instroom van maatschappelijk kwetsbare jongeren zet het beleid consequent in op ouderparticipatie, welbevinden, aanwezigheid, taalvaardigheid, studiebegeleiding, remediëring en ondersteuning van leer- en ontwikkelingsstoornissen. Op die manier wil ze maximale kansen creëren voor een gunstig verloop van het leerproces van de jongeren.

Dankzij de laagdrempelige communicatiepolitiek van het beleid, frequente en structurele overlegmomenten en de vlotte communicatie tussen het GOK-team en het schoolteam is er sprake van een breed gedragen visie op leerlingen- en leerbegeleiding. De speerpunten van deze visie zijn gaandeweg doorgedrongen tot de kern van de schoolcultuur.

Op schoolniveau wordt de leerbegeleiding structureel ondersteund door een drielijnenmodel. Dat het beleid veel belang hecht aan de eerstelijnsfunctie van leraren en titularissen blijkt uit de frequentie van de begeleidende klassenraden. Op de tweede lijn staan de leerlingenbegeleiders, de spijbelbegeleider, de opvoeders, de GOK-begeleiders en het CLB. Dankzij structurele overlegmomenten slagen zij erin om de eerste lijn op een intensieve wijze te ondersteunen. Daarnaast ontwikkelen ze nieuwe initiatieven en zorgen op basis van nascholing, evaluatie en reflectie voor de bijsturing van bestaande acties. Voor moeilijke en complexe problemen doet de school soms een beroep op de derdelijns hulp van externe organisaties. Dankzij het efficiënt gebruik van het leerlingenvolgsysteem stroomt de informatie tussen alle betrokkenen vlot door en slaagt het team erin om problemen accuraat op te volgen.

Heel wat ondersteunende acties worden ondernomen op het vlak van de leerbegeleiding: o.m. een beginsituatiebepaling taalbeheersing, handelingsplannen voor leerstoornissen, verplichte remediëring voor taal, actief leren en vakgerelateerde studieproblemen ... De vakoverschrijdende eindtermen leren leren worden consequent gekoppeld aan de maatregelen 'actief leren'. Uit het erkenningsonderzoek blijkt evenwel dat de preventieve leerbegeleiding nog onvoldoende structureel in alle vakken verankerd is en dat er nog te weinig gedifferentieerd wordt ten aanzien van taalzwakke leerlingen. De remediërende leerbegeleiding is in de meeste vakken wel structureel ingebed.

Omdat aanwezigheid op school een noodzakelijke voorwaarde is voor de continuïteit van het leerproces hanteert de school een doordacht beleid op het vlak van spijbelen en te laat komen. Gegevens worden strikt opgevolgd en problematische afwezigheden worden in samenwerking met het CLB aangepakt. Toch gaat de school zelf onvoldoende zorgvuldig met haar onderwijstijd om. De examenperiodes, de dispensatie- en studie-uren, ... reduceren de onderwijs- en dus de leertijd in aanzienlijke mate. Het versmallen van de onderwijstijd is vooral nefast voor het leerproces van de zwakkere leerlingen.

Ondanks alle inspanningen van het beleid en het schoolteam vertalen de initiatieven op het vlak van leerbegeleiding zich niet altijd in positieve effecten op het vlak van studieresultaten en attestering. Het beleid schrijft dit toe aan de instabiliteit van haar leerlingenpopulatie. De uitstroomgegevens bevestigen dit. Naast 'schoolshopping' kampt de school ook met een probleem van ongekwalificeerde uitstroom. De wisselende in- en uitstroom van leerlingen heeft een negatieve invloed op de langetermijnprocessen (taalondersteuning en studiebegeleiding) waarin de school investeert. Deze wisselende in- en uitstroom is het gevolg van het niet opvolgen van het advies door ouders en leerlingen.

Het beleid en de GOK-verantwoordelijken brengen de effecten van hun ondersteunende maatregelen en initiatieven in kaart en hanteren hierbij diverse instrumenten. Naast bevestigingen van leerlingen, ouders en leerkrachten zijn er evaluatiegesprekken op het niveau van de vakgroepen. Op basis van de verzamelde feedback wordt er snel en efficiënt bijgestuurd.

Niet alleen de aandacht voor de doeltreffendheid, maar ook het nascholingsbeleid en de nauwe samenwerking tussen het begeleidingsteam en het lerarenteam zorgen voor heel wat dynamiek. De leerbereidheid van het integrale schoolteam en de betrokkenheid op hun maatschappelijk kwetsbare leerlingenpopulatie versterken deze dynamiek in aanzienlijke mate.

4.4 Evaluatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

4.4.1 Evaluatiepraktijk

Motivering

De school kwam voor enkele jaren tot de vaststelling dat de evaluatiepraktijk niet meer volledig in overeenstemming was met haar visie op onderwijs. Via een werkgroep werden enkele krachtlijnen naar voren geschoven: meer gewicht toekennen aan dagelijks werk en leerattitude om de leerlingen tot werken aan te zetten; de evaluatie beter afstemmen op de leerplandoelen; in aso en tso de leerlingen via de evaluatie voldoende voorbereiden op hoger onderwijs; de evaluatie koppelen aan de remediëring. De operationalisering van deze krachtlijnen gebeurde na overleg met de vakgroepen. In de uitvoering leidde dit tot het herschikken van de puntenverhoudingen voor dagelijks werk en examens, het verhogen van de frequentie van rapporteringsperiodes met het oog op de koppeling aan remediëring, de stap naar permanente evaluatie voor enkele vakken en de invoering van attitudebeoordeling.

Mede als gevolg van behoudsgezindheid gaan de doelstellingen en acties onvoldoende ver op het vlak van de differentiatie tussen de onderwijsvormen en van de afstemming van de evaluatievormen op de leerplandoelstellingen. Behalve voor enkele vakken is in elke graad en onderwijsvorm een lineair evaluatiesysteem van dagelijks werk en examens nog altijd dominant aanwezig. Er is wel een gedifferentieerde organisatie voor de evaluatie van de stages, de geïntegreerde proef en de onderzoekscompetenties in de derde graad. Ook de koppeling van evaluatie aan remediëring verloopt doelgericht.

Voor de attestering en studiebekrachtiging hanteert de school geen transparante deliberatiecriteria. Voor het bewaken van de doelgerichtheid en gelijkgerichtheid rekent de school op de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de delibererende klassenraad onder voorzitterschap van de directeur. De school respecteert de regelgeving m.b.t. de deliberatievragen, de mogelijke attesten en de toekenning van vakantietaken en de waarschuwing (verplichte remediëring). Ondanks het uitgangspunt dat bijkomende proeven enkel kunnen in uitzonderlijke en individuele gevallen, geven enkele criteria daaromtrent aanleiding tot een te ruime en niet reglementaire toepassing.

De school geeft heel wat ondersteuning voor de organisatie van de evaluatiepraktijk, zowel voor de leraren als voor de leerlingen. Er zijn afspraken over de puntenverhoudingen tussen dagelijks werk en examens per graad en onderwijsvorm. Er zijn duidelijke richtlijnen voor de organisatie van dagelijks werk en permanente evaluatie, de examenperiodes, de evaluatie van stages, geïntegreerde proef en onderzoekscompetenties en voor de organisatie van de delibererende klassenraden. De school dringt voor elk vak in elke klasgroep aan op het gebruik van afsprakennota's, waarin de leerlingen en ouders geïnformeerd worden over de concrete invulling van de evaluatie op vakniveau.

Voor wat de inhoudelijke invulling van de evaluatie betreft is er aansturing om valide en representatief te evalueren. Vanuit de leerlingenbegeleiding, de GOK-werking en het talenbeleid zijn er ondersteunende

acties voor een duidelijke instructietaal en een doelgerichte koppeling van de evaluatie aan remediëring. Voor de rapportering biedt de school ondersteuning om functioneel te rapporteren en doelgerichte commentaren bij de studieresultaten te schrijven. In de uitvoering stelt de school de vakgroepen of individuele leraren verantwoordelijk voor de validiteit van de evaluatie, de kwaliteit van de vraagstelling en de objectiviteit van de beoordeling.

De school volgt de evaluatiepraktijk niet systematisch op. Ze is zich wel bewust van de soms opvallende studieresultaten en deliberatiegegevens en van de uitval van leerlingen. Ze mist echter een valide referentiekader om die gegevens objectief te kunnen duiden. Opvallende gegevens leiden tot nog toe enkel tot situationele analyse en bijsturing.

Wat de doeltreffendheid van de evaluatie betreft blijkt dat in de doorgelichte vakken de afstemming op de leerplandoelen varieert naargelang van de vakken of leraren. In de vakgroepen, waar goed samengewerkt wordt, is er een grote bereidheid tot gelijkgerichte aanpak van de evaluatie en tot reflectie en bijsturing. In vakken, waar de vakgroepwerking weinig diepgang kent, is de kwaliteit van de evaluatie minder gewaarborgd. De evaluatie van stages, geïntegreerde proef en onderzoekscompetenties voldoet in de onderzochte structuuronderdelen. In de attitudebeoordeling is er geen duidelijk onderscheid tussen algemene schoolattitudes en vakattitudes. In het bso, maar ook voor bepaalde vakonderdelen in aso en tso, zijn examens niet altijd de meest geschikte evaluatievorm. De doeltreffendheid van de examenperiodes in het bso moet dringend in vraag gesteld worden. De school trekt daar ongeveer 56 halve dagen voor uit. De leerlingen zijn voor de meeste examens maar een of anderhalf uur op school.

Wat de doeltreffendheid van het deliberatiebeleid betreft stelt de school zich onvoldoende vragen bij de motivering en het rendement van de uitgestelde beslissingen. Vooral het criterium van 'onverwachte en opvallende studieresultaten in examenperiode twee' leidt tot een niet correcte toepassing van de regelgeving ter zake. De registratie van de motivering van de B- en C-attesten en de formulering van de clausuleringen zijn in de notulen in enkele gevallen onnauwkeurig en niet correct. Bij de motivering van B- en C-attesten in de notulen is de verwijzing naar vaktekorten en eventueel ondernomen remediëring niet altijd voldoende duidelijk. Dit is een inbreuk tegen de regelgeving. De vakcommentaren in de rapporten bevatten zinvolle informatie over de leerprestaties van de leerlingen en de opvolging ervan.

De school beseft dat de opdracht van de werkgroep evaluatie nog niet afgerond is. Na drie schooljaren werken met het nieuwe evaluatiesysteem wordt op het einde van dit schooljaar een SWOT-analyse gepland. De resultaten van deze analyse moeten leiden tot eventuele bijstellingen. Volgend schooljaar worden daar twee studiedagen voor uitgetrokken. Het is de bedoeling om de initiële krachtlijnen verder te operationaliseren en de daarrond op gang gezette ontwikkelingsdynamiek aan te zwengelen.

Inbreuk(en) op de regelgeving

- Het niet beperken van uitgestelde beslissingen tot 'uitzonderlijke en individuele' gevallen (zie BVR betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (19-07-2002), hfst. IV, art. 37 - zie omzendbrief SO 64 Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs, rubriek 8.1.2).
- De onnauwkeurige motivering van de B- en C-attesten en de niet correcte formulering van de clausuleringen in de notulen (zie BVR 17-12-2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs, deel IV, titel 2, hfst. 2, art. 254, § 1 - BVR betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (19-07-2002), hfst. II, afdeling 3, art. 5, § 6 en § 8).

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Via democratisch en participatief leiderschap wil de schoolleiding een zo grootmogelijk draagvlak voor het schoolbeleid creëren. Daarom investeert de directie in coachend leiderschap en innovatief beleid. De directeur laat zich in zijn taak ondersteunen door de GOK-coördinator, de administratief verantwoordelijke en de vakcoördinatoren. Voor de dagelijkse leiding van de vestigingsplaats in de Barrestraat zijn de twee pedagogisch coördinatoren verantwoordelijk. Het ontwikkelen van een structuur om opleiding en begeleiding maximaal af te stemmen op de doelgroep ziet het beleidsteam als een speerpunt van zijn opdracht.

De directeur kent de sterktes en zwaktes van het team en tracht het personeelsbeleid hierop af te stemmen. Vanuit een humane visie gelooft hij in de kracht van een positief klimaat en wil hij iedereen de kans bieden tot participatie in de besluitvorming. Hij maakt hierbij veel werk van betrokkenheid via formele en informele gesprekken en tracht rekening te houden met de verschillende meningen. Een dergelijke benadering gaat soms ten koste van een heldere besluitvaardigheid.

De schoolvisie vertrekt vanuit de principes van het GO! met een grote zorg voor diversiteit en welbevinden. De school wil kwaliteit garanderen door in te zetten op leerwinst in een ondersteunende leeromgeving. Getuigen hiervan zijn het taalbeleid, de GOK-werking en de vele SWOT-analyses. De inzet op een ordelijk en respectvol school- en leefklimaat voor alle leerlingen is succesvol, waardoor het welbevinden bij zowel personeel als leerlingen hoog is.

Vanuit een open communicatiecultuur tracht de directeur de betrokkenheid van iedereen op school te garanderen. De verantwoordelijkheid voor een aantal acties ligt vooral in de verschillende werkgroepen (talenbeleid, evaluatie, profilering aso, de GOK-werking, ...), die tal van schoolbrede initiatieven ontwikkelen. De aansturing van de vakgroepwerking is een prioriteit van het huidig beleid. Richtlijnen onder de vorm van een checklist en het aanstellen van vakgroepverantwoordelijken vormen de leidraad in hun werking. De opvolging van de resultaten van de vakgroepwerking vraagt nog aandacht.

Om de visie op schoolniveau te vernieuwen en bij te sturen is men, in navolging van de scholengroep, gestart met het ontwikkelen van een vernieuwde schoolvisie 'Lyceum 2020'. Deze visie moet leiden tot algemeen gedragen doelstellingen en actiepunten aangepast aan de tijdsgeest. Zo zijn er onder meer procedures uitgeschreven op leraren- en leerlingenniveau, een nascholingsplan werd uitgewerkt en de vakgroepwerking werd beter omkaderd.

Vanuit het besef dat taal een wezenlijk onderdeel is van het onderwijs- en leerproces heeft de school een duidelijke visie op haar talenbeleid. De inbedding in het algemeen beleid en de coördinatie zijn voorbeelden van goede praktijk. De behoeften rond taalvaardigheid Nederlands worden voor alle leerlingen in kaart gebracht met het oog op specifieke remediëring. Niet alleen voor leerlingen met taalmoeilijkheden worden er waardevolle initiatieven genomen om het taalbeleid met rendement te implementeren. Taalvaardigheid en taalgevoeligheid zijn een essentieel deel van de schoolcultuur. De doelstellingen van het talenbeleid zijn voldoende duidelijk en meetbaar geformuleerd om evaluatie en bijstellingen mogelijk te maken. De leraren worden geresponsabiliseerd om zich rond het talenbeleid te professionaliseren.

In haar onderwijsorganisatie bewaakt de school te weinig het optimaal gebruik van de onderwijstijd. In vele structuuronderdelen is er behoorlijk wat lesuitval, die onvoldoende ondervangen wordt met compenserende pedagogische activiteiten. (zie rubriek 'Evaluatiepraktijk' en 'leerbegeleiding').

In de samenstelling van de lessentabellen respecteert de school niet in alle studierichtingen de regelgeving m.b.t. het maximum aantal financierbare lessen per week. Dit is onder meer het geval in de

studierichtingen Latijn 'met wetenschappen' (tweede graad aso) en Humane wetenschappen I, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde (derde graad aso). Dit is een inbreuk tegen de regelgeving (zie BVR 17-12-2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs, deel IV, titel 1, hfst. 1, art.148-149).

Bij de besluitvorming worden zowel interne als externe partners gehoord. Naast de wettelijke participatieorganen (schoolraad, lokaal onderhandelingscomité) is er ook een leerlingenraad actief. Er is geen ouderraad, hiervoor is er volgens de schoolleiding weinig belangstelling. Communicatie met ouders gebeurt vooral via oudercontacten en persoonlijke contacten met leraars. Leraren kunnen hun stem laten horen tijdens personeelsvergaderingen of in werkgroepen en via het digitaal schoolplatform.

De school heeft aandacht voor kwaliteitszorg. Hiervan getuigen de vele SWOT-analyses en bevestigingen. Ze verzamelt gegevens over leerlingenstromen, leerprestaties en het welbevinden. Het beleid staat open voor externe evaluaties en ervaart deze als ondersteunend. Daarmee beschikt de school over twee belangrijke randvoorwaarden om vanuit feiten haar beleid gericht vorm te geven en de kwaliteit te verbeteren. De school laat in dit verband nog kansen liggen.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De Geïntegreerde Proef in Sociale en technische wetenschappen
- De onderzoekscompetenties voor gedrags- en cultuurwetenschappen in aso derde graad Humane wetenschappen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De school stelt zich open voor alle leerlingen
- De leerbegeleiding op schoolniveau
- Positieve benadering van de diversiteit
- Het talenbeleid
- Het leefklimaat op school- en klasniveau
- De deskundigheidsbevordering
- De inzet en betrokkenheid van de meeste leraren
- De informatiewaarde van de rapportering
- De samenhang tussen zorg voor studiepeil en leerzorg
- Deelname aan externe evaluaties
- De aansturing van de vakgroepwerking
- De netheid en het onderhoud van het schoolgebouw

Wat betreft het algemeen beleid

- De toegankelijkheid van het beleid
- De participatieve besluitvorming
- De aandacht voor het welbevinden van het personeel, leerlingen en de ouders
- De gegevensverzameling in het teken van kwaliteitsonderzoek

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De integratie van alle vormingsdomeinen in de stages van Sociale en technische wetenschappen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De preventieve leerbegeleiding op vakniveau
- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de aard en de inhoud van de leerplandoelstellingen
- De doelgerichte opvolging van de vakgroepen
- Het optimaal gebruik van de onderwijstijd
- Het aanwenden van de evaluatiedagen in het bso
- De bewaking van de grootte van de klasgroepen
- De ICT-integratie in een aantal vakken

Wat betreft het algemeen beleid

- Het bewaken van het evenwicht tussen participatie en besluitvaardigheid
- Het beleidsvoerend vermogen versterken vanuit gegevensanalyses

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van kantoortechnieken in het tso tweede graad Handel-talen en voorzien in de minimale materiële vereisten (opvolging inspectie)
- De leerplanrealisatie van project algemene vakken in het bso derde graad verkoop en voorzien in de minimale materiële vereisten (opvolging inspectie)

Wat betreft de regelgeving

- Het toekennen van uitgestelde beslissingen conform de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering 19/7/2002, art. 37, §2 en SO 64 8.1.2) (opvolging inspectie)
- De formulering van clausuleringen en de motivering van de B- en C-attesten in de notulen conform de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering 19/7/2002 en SO 64,8.1.2) (opvolging inspectie)
- De organisatie van de stage in het tso derde graad STW conform de regelgeving (SO 2002/09) (opvolging inspectie)
- De organisatie van de lessentabellen in het aso tweede en de derde graad conform de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering 17-12-2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs, deel IV, titel 1, hfst. 1, art.148-149) (opvolging inspectie)

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Handel-talen		X
Graad 3 BSO Verkoop	X	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 17-05-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het toekennen van uitgestelde beslissingen conform de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering 19/7/2002, art. 37, §2 en SO 64 8.1.2)

De motivering van de B- en C-attesten conform de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering 19/7/2002 en SO 64,8.1.2)

De organisatie van de stage in het tso derde graad STW conform de regelgeving (SO 2002/09)

De organisatie van de lessentabellen in het aso tweede en de derde graad conform de regelgeving

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 17-05-2016 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Lieve Claes de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	